Anna is er nog

Ida Vos

Anna is er nog

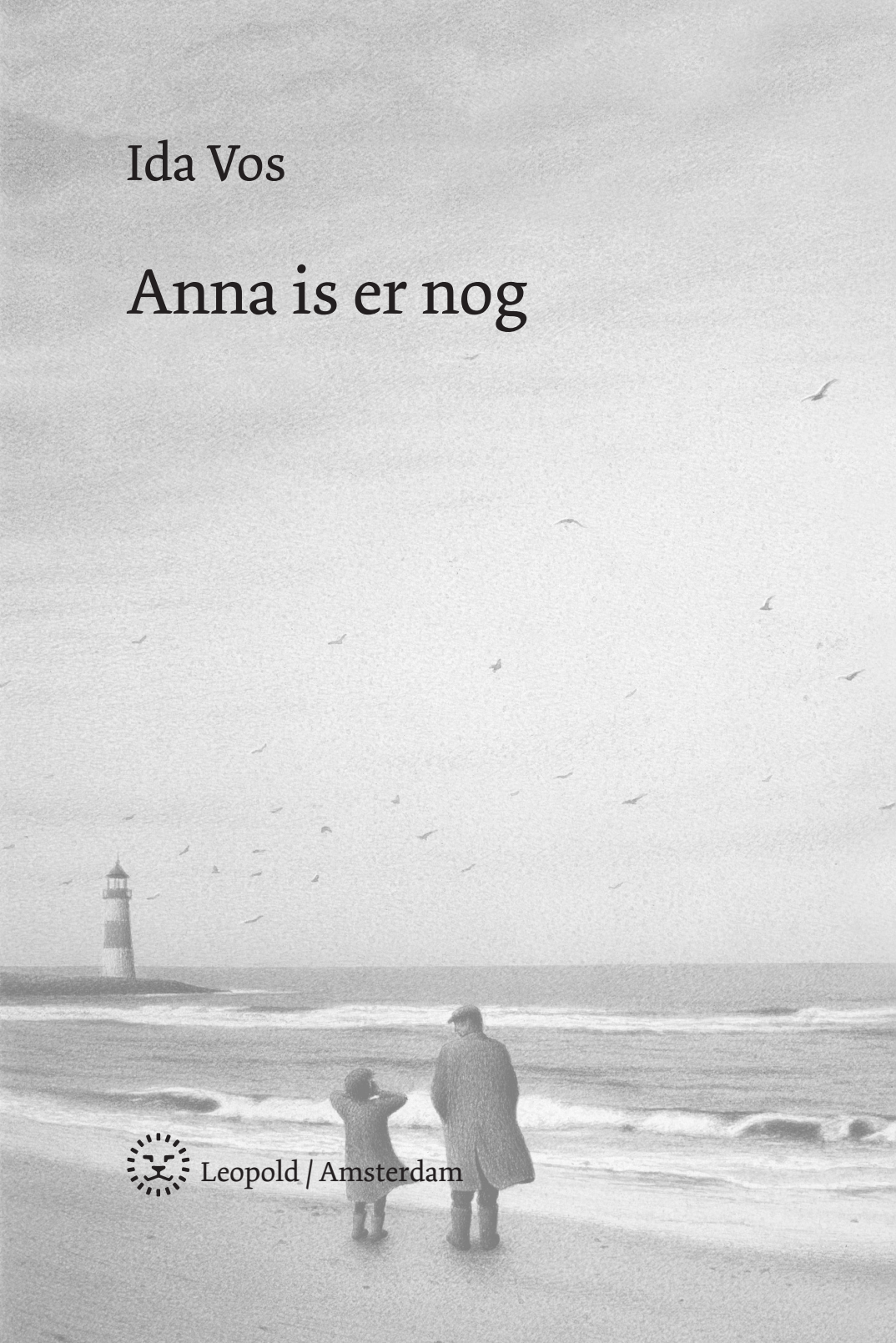

Leopold / Amsterdam

Voor Henk, die Anna kent vanaf haar geboorte
en voor Josephine, Karel en Bert, die Anna zullen herkennen

Derde druk 2011
Copyright © Ida Vos 1986
Copyright © voorwoord Bert Vos 2011
Omslagillustratie Quint Buchholz
Omslagontwerp Marjo Starink
Uitgeverij Leopold bv, Amsterdam
NUR 283 / ISBN 978 90 258 5793 6

FSC
www.fsc.org
MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C004472

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Inhoud

De geheimen van Ida Vos 7
Heinrich 9
Anna slaapt niet 11
Wie is H. Neumann? 14
Gevlucht 18
Kiki 21
Eindelijk regen 23
Schreeuwen 26
Amerikaanse jurken 30
Telefoon 34
Schoenen 37
Weer ondergedoken 41
Meiden, bah! 45
Don Pedro 48
Dag Sinterklaasje 52
Masker 56
Brand! 60
Pijn 65
O, schitt'rende kleuren 69
Foto 72
We'll meet again 76
Domme helden 80
Trein 83

Russisch 87
Een vulpen 91
Voorlezen 95
Armbandje 97
Vlinders vangen 102
Fannie komt 106
Meubels en boeken 112
Alleen op de wereld 116
Jan Klaassen 122
Fannie? 127
Brief van Anna 133

De geheimen van Ida Vos

Iedereen heeft wel eens een geheim. Geheimen zijn spannend, want jij weet iets dat andere mensen niet weten. Misschien is het wel zo geheim dat je het niet eens aan je ouders vertelt. Wie weet zit je wel eens stiekem voor jezelf uit te glimlachen en als iemand dan vraagt: 'Waar ben je met je gedachten?', dan zeg je: 'O, nergens hoor' en dan glimlach je weer vrolijk door. Kleine, fijne geheimen.

Mijn moeder heette Ida Vos. Ze heeft het prachtige boek geschreven dat je nu in je handen hebt. Ida Vos had ook een geheim, of eigenlijk moet ik schrijven: ze had heel veel geheimen. Het waren geen leuke geheimen, want ze gingen over nare dingen die ze heeft meegemaakt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Toen de oorlog voorbij was, besloot ze om haar herinneringen heel diep weg te stoppen, zo diep dat niemand er bij zou kunnen komen en zijzelf al helemaal niet. De herinneringen deden pijn en dat wilde ze niet voelen. Zo groeide ze op als een 'normaal' meisje en ze werd zelfs juf toen ze wat ouder was. Ze ontmoette een aardige man die ook oorlogsgeheimen met zich meedroeg en ze besloot om met deze aardige man te trouwen. Nooit spraken ze over hun geheimen en het leven was goed… dachten ze.

Tot Ida op een dag voelde dat de geheimen eruit moesten. Ze zaten zo diep binnen in haar opgesloten dat ze er buikpijn en hoofdpijn van kreeg. Ze genoot niet meer van de kleuren van de regenboog en van de geur van de zee. Het leven was zwart-wit geworden en ze snapte niet meer wat er zo leuk aan was. Iedereen maakte plezier en zij was alleen... met haar geheimen. Een slimme dokter zei tegen haar: 'Je moet je herinneringen niet verstoppen, maar er juist over praten. Of weet je wat? Teken ze maar, of schrijf ze op, of laat ze maar zien in klei, wat je maar wilt.' En zo gebeurde het. Maandenlang heeft Ida Vos haar herinneringen gedeeld met andere mensen, maar vooral met zichzelf. En elke keer als ze weer een stukje van haar geheimen verklapte, voelde ze zich een klein beetje beter.

De onthullingen van haar geheimen zijn prachtige boeken geworden, zoals dit boek bijvoorbeeld, *Anna is er nog*. Ik vind het zo mooi en zo spannend. En ik ben trots op mijn moeder, dat ze zo dapper was om alles op te schrijven.
Veel plezier met lezen!

Bert Vos

Heinrich

Anna Markus weet het zeker. In het witte huis aan het water is een Duitse soldaat achtergebleven. Vier weken geleden, toen Anna nog was ondergedoken, waren er veel Duitse soldaten in het witte huis. Allemaal zijn ze gevangengenomen. Alleen Heinrich is er nog.

Anna weet precies hoe Heinrich eruitziet. Hij heeft een helm op zijn kop en hij heeft staalblauwe ogen.

Heinrich is in 1940 naar Nederland gekomen om het land te bezetten en hij is er gebleven. Vijf jaar lang hebben Heinrich en zijn kameraden de Nederlanders verteld wat ze moesten doen. Toen was het ineens voorbij. Er hangt geen hakenkruisvlag meer aan het witte huis. Er lopen geen soldaten meer in en uit. Heinrich is helemaal alleen. Hij komt nooit buiten. Anna weet dat hij het vandaag of morgen niet meer kan uithouden in zijn eentje. Op een dag, natuurlijk als Anna langs het huis moet om naar school te gaan, zal hij naar buiten stormen. Hij zal haar beetpakken en hij zal haar naar binnen sleuren.

'Zo, Anna,' zal hij tussen zijn tanden door sissen. 'Eindelijk heb ik je, Anna. Je bent lang ondergedoken geweest op de zolderkamer om je voor ons te verstoppen, maar nu heb ik je dan toch. Ik neem je mee naar Duitsland, naar mijn Heimat. Ik vlucht uit Nederland en ik neem jou mee. Je ziet het, Anna, ik heb nog steeds een hekel aan Joodse kindertjes en speciaal aan meisjes van dertien jaar.'

Anna droomt dikwijls van Heinrich. Ze ziet hem zitten voor het raam van het witte huis. Ze ziet de vuile gordijnen en ze ziet de vensterbank met de dode planten. De planten hebben vingers die haar naar binnen willen trekken. Gillend wordt ze wakker, drijfnat van het zweet. Als pappa en mamma vragen waarom ze zo gillen moet, zegt ze dat ze het niet weet. Ze durft het aan niemand te vertellen. Als ze heel erg zouden doorvragen, zou ze misschien wel iets vertellen. Een klein beetje maar.

Ook vandaag moet Anna langs het witte huis. Gisteren is ze er met dichte ogen langs gelopen, maar toen botste ze bijna tegen een boom. Vandaag zal ze haar ogen open houden en misschien zal ze even kijken. Soms is ze toch wel een beetje nieuwsgierig naar Heinrich.

Met één oog open en één oog dicht loopt ze langs het huis. Nu kan ze in ieder geval de boom zien. Even staat ze stil. Ze ziet de vuile gordijnen.

'Nee!' Ze gilt. Ze rent weg. Harder… harder. Het vieze gordijn heeft bewogen. Ze heeft de hand van Heinrich gezien.

Ze kan niet verder lopen. Ze krijgt een steek in haar zij. Achter zich hoort ze de laarzen van Heinrich. Hij zal haar pakken. Te laat! Ze is niet snel genoeg. Heinrich kan hard lopen.

Ze begint weer te rennen. Ze rent door tot ze bij school is. Ze belt aan.

Yuri, uit de zesde, doet de deur open. 'Jouw klas is aan het zingen,' zegt hij. 'Ga maar gauw.'

Voorzichtig doet Anna de deur van de vijfde klas open. Juffrouw De Wit kijkt naar haar. 'Je bent laat, Anna,' zegt ze. 'Je was toch niet weer ondergedoken?'

Een paar kinderen beginnen te lachen.

Anna lacht niet.

Anna slaapt niet

Anna is boos op de grote mensen. Waarom vertellen ze haar niet wat er met iedereen is gebeurd toen het oorlog was? Waar is oom Bernard? Waar is tante Geertje en waar is Marga? Marga is haar beste vriendin en ze heeft haar al zo lang niet gezien. Waar blijft ze?

Als Anna in bed ligt, hoort ze de grote mensen praten. Eerst hoort ze een soort gezoem, maar als ze goed luistert, hoort ze namen. Bergen-Belsen... Theresienstadt*. Waarom praten ze niet wat harder?

Anna let goed op of ze de naam van Marga hoort. Soms zegt ze hardop: 'Marga, waar ben je?'

Marga geeft geen antwoord en dan moet Anna huilen. Omdat Marga niets terugzegt.

Huilen doet ze onder de dekens. Dan kan niemand haar horen en niemand kan haar zien.

Anna droomt.

Ze staat in de tuin in de sneeuw. Haar voeten zijn bloot. De zon en de maan staan tegelijk aan de hemel. Anna kijkt naar boven en daar ziet ze iets bijzonders. Er zweeft een rode ballon en onder aan de ballon, aan een rood touw, hangt iemand in een witte jurk. De ballon gaat een beetje dalen. Nu

* concentratiekampen

kan Anna zien dat er een meisje aan het touw hangt. Marga!

Anna steekt een hand uit naar Marga.

Marga pakt de hand. Ze zweven naar boven, de zon en de maan tegemoet. Ze kunnen niet samen praten, maar ze kunnen wel samen lachen.

'Ga mee naar de aarde,' zegt Anna.

Marga geeft geen antwoord.

Hoog boven hen is een vogel, een grote zwarte. Hij heeft een scherpe snavel. Anna moet steeds naar de vogel kijken. Ziet Marga hem niet?

De vogel is nu boven de ballon. Hij strekt zijn poten. Hij steekt zijn snavel vooruit.

'Nee,' huilt Anna.

Een knal. De vogel heeft zijn snavel in de ballon gestoken. Marga valt naar beneden. Anna moet alleen verder.

Naast haar vliegt een vogel, een witte. Anna probeert weg te zweven, weg van de vogel. De vogel gaat onder haar vliegen.

'Nee!' roept Anna. 'Niet prikken!'

Haar armen en benen worden zwaar. Ze zal neerstorten!

Ze laat zich vallen. Ze voelt dat ze wordt tegengehouden. Ze kijkt. Tussen witte veren zit ze. De vogel heeft haar opgevangen. Voorzichtig vliegt de vogel de aarde tegemoet. Voorzichtig legt hij Anna in de sneeuw, naast Marga.

'Marga,' zegt Anna zacht.

Ze pakt de hand van Marga. Die is koud. In het midden van de hand ligt een stukje ballon. Anna pakt het. Het wordt warm. Het wordt vloeibaar. Het begint te stromen. 'Bloed!' gilt Anna. 'Bloed!'

Ze zit rechtop in bed. Het licht gaat aan.

Anna wil haar handen voor haar ogen doen, maar ze durft niet. Er zal bloed in haar ogen komen.